

Grzegorz Mazur,

Doktorant

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

orcid.org/0000-0002-6267-0988

g.mazur.ignatianum@gmail.com

WSPÓLNOTY PAŃSTWOWA I MIĘDZYNARODOWA ORAZ KATEGORIA SOLIDARNOŚCI JAKO ELEMENTY KONCEPCJI POLITYCZNEJ LECHA KACZYŃSKIEGO ORAZ MYŚLI KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO ANALIZA PORÓWNAWCZA

W artykule przedstawiono koncepcje polityczne Lecha Kaczyńskiego oraz nauczanie (magisterium) Kościoła katolickiego w odniesieniu do takich kategorii pojęciowych, jak państwo, wspólnota międzynarodowa oraz solidarność społeczna. Oprócz prezentacji i opisu tych koncepcji, dokonano ich porównania. Artykuł został uzupełniony o podrozdział dotyczący wojny jako „największej porażki ludzkości”, zarówno w ujęciu abstrakcyjnym, jak i konkretnym (w odniesieniu do wojny rosyjsko-ukraińskiej).

Słowa kluczowe: Lech Kaczyński, Kościół katolicki (Magisterium), solidarność społeczna, wspólnota państwowa i międzynarodowa, wojna rosyjsko-ukraińska, katolicka nauka społeczna, analiza porównawcza.

Grzegorz Mazur,

Postgraduate Student

Ignatianum University in Krakow

orcid.org/0000-0002-6267-0988

g.mazur.ignatianum@gmail.com

STATE AND INTERNATIONAL COMMUNITIES AND THE CATEGORY OF SOLIDARITY AS ELEMENTS OF LECH KACZYŃSKI'S POLITICAL CONCEPT AND CATHOLIC CHURCH THOUGHT: A COMPARATIVE ANALYSIS

This article presents the political concepts of Lech Kaczyński and the magisterium of the Catholic Church regarding such conceptual categories as state and international community and social solidarity. In addition to presenting and describing these concepts, they are compared. The article is supplemented by a subsection on war as "humanity's greatest defeat," both in the abstract and concrete aspects (referring to the Russian-Ukrainian war).

Key word: Lech Kaczyński, Catholic Church (Magisterium), social solidarity, state and international community, Russian-Ukrainian war, Catholic social teaching, comparative analysis.

Гжегож Мазур,

аспірант Університету Ігнатіанум у Кракові

g.mazur.ignatianum@gmail.com

orcid.org/0000-0002-6267-0988

ДЕРЖАВНА ТА МІЖНАРОДНА СПІЛЬНОТИ І КАТЕГОРІЯ СОЛІДАРНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТИ ПОЛІТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ЛЕХА КАЧИНСЬКОГО ТА ДУМКИ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У статті представлено політичні концепції Леха Качинського та магістеріум (вчення) Католицької церкви щодо таких концептуальних категорій, як держава, міжнародна спільнота та соціальна солідарність. Окрім викладу та опису цих концепцій, проведено їх порівняльний аналіз. Стаття доповнена підрозділом про війну як «найбільшу поразку людства» як в абстрактному, так і в конкретному аспектах (з посиланням на російсько-українську війну).

Ключові слова: Лех Качинський, Католицька церква (Магістеріум), соціальна солідарність, державна та міжнародна спільнота, російсько-українська війна, соціальне вчення Церкви, порівняльний аналіз.

Wstęp. Wspólnota państwowa oraz szeroko pojęty solidaryzm (solidarność) społeczny są trudne do zdefiniowania i stanowią szeroką dziedzinę naukowo – filozoficzną, którą zajmowali się badacze, teologowie, czy też politycy. Jednym z nich był były prezydent polski Lech Kaczyński. Powołując się na społeczną naukę Kościoła katolickiego, podczas wielu wystąpień zarówno oficjalnych jak i nieoficjalnych były prezydent wypowiadał się na temat wspólnoty oraz solidaryzmu i solidarności społecznej bardzo często. Analiza poglądów polityka na kwestie będące przedmiotem artykułu jest interesująca i konieczna z kilku przyczyn. Po pierwsze chodzi o dzisiejszą (współczesną) sytuację geopolityczną. Mowa tu o pełnoskalowym ataku Rosji na Ukrainę w 2022 r. oraz o zachowanie szeroko pojętych elit politycznych w Polsce w związku z tą sytuacją. Były prezydent RP jako jeden z nielicznych już w 2008r. przewidział inwazję Rosji na Ukrainę, która miała miejsce dopiero 14 lat później (Kaczyński, 2008). Ponadto, co wydaje się kluczowe kategorie podane w artykule są kluczowe dla kwestii pomocy w czasie wojny, więc omówienie tych kwestii jest bardzo ważne. Po drugie to przedmiotowy polityk jest postrzegany jako jeden z największych „advokatów” Ukrainy na drodze do Unii Europejskiej (UE) i NATO.

Kolejnym ważnym aspektem poruszonym w artykule jest rola czy raczej magisterium Kościoła katolickiego w odniesieniu do solidaryzmu społecznego, solidarności, wspólnoty i wojny jakotakiej. Te konkretne kategorie będą rozszerzone

w artykule w sposób bardzo szeroki, gdyż co było przytoczone wyżej myśl społeczna Kościoła katolickiego stanowił deklaratywnie dla Lecha Kaczyńskiego ważną przesłankę postępowania. W artykule teza ta zostanie sfalsyfikowana.

Analiza dotychczasowych badań i publikacji. Dotychczasowe badania dotyczące przedmiotowej kwestii są jedynie fragmentaryczne. Stanowią niejako składową problematyki podejmowanej w artykule. O ile znamy wszystkie wystąpienia Lecha Kaczyńskiego zarówno z czasów jego prezydentury jak i z wcześniejszych okresów, to nie były one nigdy użyte do porównywania ich ze społeczną nauką Kościoła katolickiego. Magisterium Kościoła katolickiego, co oczywiste także jest doskonale znane i nie podlega szerokiej hermeneutycznej wykładni. W związku z tym w artykule autor poza źródłami takimi jak wystąpienia, listy czy wywiady Lecha Kaczyńskiego oraz dokumentami Kościelnymi lub hierarchów nie będzie się powoływał na wcześniejsze prace z powodu na lukę badawczą, którą niniejszy artykuł ma zniwelować. Ponadto, co równie ważne, drugim aspektem świadczącym o tym, że artykuł taki nie powstał jest okres do jakiego autor się odnosi. Pisząc o wojnie w Ukrainie opisuje okres po 2022 r. w związku z tym sama datacja minimalizuje możliwość powstania wielu artykułów naukowych dotyczących wybranej tematyki.

Metodologia badań. Metody wykorzystywane w niniejszej pracy będą miały różnorodny charakter. szczególnie często używany do badań historycznych oraz w mniejszym stopniu politologicznych.

W pierwszym rzędzie chodzi tu o metodę komparatystyczno- problemową. W ramach tej metody społeczna nauka Kościoła katolickiego będzie analizowana w aspektach, które są przedmiotem artykułu a w późniejszym etapie będzie ona porównywana z myślą polityczną Lecha Kaczyńskiego. Metoda ta będzie uzupełniona o metodę problemową. Koncepcje polityczne Lecha Kaczyńskiego oraz społecznej nauki Kościoła katolickiego będą osadzone w bieżącej sytuacji geopolitycznej a mianowicie w wojnie Rosyjsko – Ukrainiejskiej. Należy zaznaczyć, że aspekt ten jest bardzo ważny, gdyż Lech Kaczyński był wielkim orędownikiem i przyjacielem Ukrainy a obecna sytuacja polityczna jest niezwykle ważna zarówno dla Europy jako całości jak i w szczególności dla państwa najechanego, czyli Ukrainy.

Cel artykułu. Poniższy artykuł ma cztery podstawowe cele. Pierwszym z nich jest przedstawienie koncepcji Lecha Kaczyńskiego dotyczących wspólnoty i solidarności społecznej, o których często wspominał w swoich wystąpieniach w czasie prezydentury. Drugim jest przedstawienie społecznej nauki Kościoła katolickiego, która kształtowała się przez wieki. Kolejny cel jest znacznie bardziej ambitny i skomplikowany. Chodzi o falsyfikację myśli politycznej Lecha Kaczyńskiego na kwestie przedstawione w tytule z działaniami w kontekście magisterium Kościoła katolickiego. Konieczne jest ukazanie, na ile poglądy i deklaracje Lecha Kaczyńskiego są zbieżne z jego działaniami. Czwartym, ostatnim ważnym celem jest ukazanie koncepcji politycznych byłego prezydenta i magisterium Kościoła katolickiego na kwestie związaną z wojną jako – taką oraz w kontekście wojny w Ukrainie.

1. Magisterium Kościoła katolickiego w kontekście solidarności i wspólnoty społecznej

1.1 Solidaryzm społeczny jako jedna z zasad podstawowych myśli katolickiej

Solidaryzm społeczny z punktu widzenia magisterium Kościoła katolickiego w pierwszym rzędzie dotyczy jednostki ludzkiej. Chodzi o kwestię stosunku do poszczególnych, potrzebujących obywateli zwłaszcza w aspekcie mieszkania oraz pracy lub jej braku (Jan XXIII, 1961). Niemniej jednak Kościół katolicki w swojej nauce (a zwłaszcza papież Jan Paweł II w swoich licznych encyklikach czy wystąpieniach) wspomina o konieczności solidaryzmu międzynarodowego (Jan Paweł II, 1988). Należy zaznaczyć, że Kościół katolicki

mówi o innym rodzaju solidarności – dotyczy ona różnic materialnych i rozwojowych między bogatymi i biednymi państwami, postulując sprawiedliwy podział dóbr (zasada sprawiedliwości ekonomicznej) (Jan XXIII, 1961). Niemniej, oczywistym wydaje się, że sytuacja niesprowokowanego najazdu jednego kraju na drugi (Federacji Rosyjskiej na Ukrainę) spełnia przesłanki takiej międzynarodowej pomocy.

Solidarności zarówno na poziomie indywidualnym, jak i międzynarodowym nie można mylić z zasadą pomocniczości. Ta druga traktuje o wspieraniu jednostek i organizacji społecznych, ekonomicznych, samorządowych czy politycznych w ich działaniu. Pomocy takiej ma udzielać państwo, które jednak nie ma wyręczać osoby tam, gdzie jest ona sama w stanie wykonać daną czynność, ale ma obowiązek pomóc w razie konieczności instytucjonalnej. Można tu mówić o twórczej podmiotowości człowieka, który jako osoba ma się realizować w swym rozwoju (Jan Paweł II, 1988). W związku z tym, to na Państwie spoczywa obowiązek pomocy jednostkom wszędzie tam, gdzie jest to konieczne, jednak tylko do momentu konieczności takiej pomocy. Kościół stoi na stanowisku, że jeśli jednostka czy większa grupa (społeczność) jest w stanie samodzielnie funkcjonować lub spełniać swoje powinności należy zaprzestać pomocy, by nie była ona nadużywana.

Widoczna jest tu pełnia i komplementarność zasady solidaryzmu (zarówno indywidualnego, jak i międzynarodowego) oraz zasady pomocniczości. Przykładem jest sytuacja walczącej z najeźdźcą Ukrainy. W ramach postulowanej zasady solidaryzmu międzynarodowego konieczne jest wspieranie narodu Ukrainiejskiego, aby umożliwić mu zachowanie państwowości. Pomoc ta jest szeroka i nie może ograniczać się tylko do kwestii militarnych, zwłaszcza, że wojna według Kościoła katolickiego jest złem. Element indywidualistyczny solidaryzmu realizuje się poprzez wsparcie dla obywateli Ukrainy na terenie Polski (m.in. w aklimatyzacji i znalezieniu pracy), a także licznych przywilejach czy dodatkach socjalnych. Wszystkie osoby otrzymujące pomoc są dłużnikami za stworzenie im warunków do godnego życia (Papieska Rada Instytucji i Pokoju, 2005). Zasada solidaryzmu jest komplementarna względem powyższych, nakazując jednostce moralny obowiązek rozwoju zarówno w wierze, jak i społecznie. Człowiek jest powołany do życia we wspólnocie – od rodziny,

poprzez wspólnoty społeczne, samorządowe, aż po polityczne. Państwo ma natomiast wspierać człowieka na poziomie instytucjonalnym w każdej możliwej sferze.

1.2 Wspólnota w społecznej myśli Kościoła katolickiego

W nauczaniu Kościoła katolickiego mamy do czynienia z wieloma wspólnotami: rodzinną, samorządową, pracowniczą, miejską, narodową (państwową) czy międzynarodową. Każda z nich ma inne zadania, różnoraki sposób ukształtowania i trwałość.

Wspólnotę polityczną Kościół katolicki postrzega przez pryzmat narodu, a nie państwa (Papieska Rada Instytucji i Pokoju, 1944). Bardzo wiele uwagi poświęca on mniejszościom narodowym, którym przyznaje prawa do istnienia, zachowania własnej kultury, języka, tradycji oraz religii. Ich obowiązkiem jest współdziałanie na rzecz dobra wspólnego państwa, opartego na poszanowaniu praw i obowiązków drugiej osoby. Takie współzycie powinno opierać się na obywatelskiej przyjaźni i braterstwie (Jan Paweł II, 2000).

Kościół wiąże solidarność z prawodawstwem i wspólnotą – prawdziwa wspólnota nie może istnieć bez oparcia na prawie skorelowanym z zasadą solidarności. Państwo jako wspólnota polityczna jest odrębne od Kościoła, ale oba podmioty powinny współpracować dla dobra wspólnego (Sobór Watykański II, 1965). Obecnie, w kontekście wojny w Ukrainie możemy mówić właśnie o takiej sytuacji. Instytucje państwowe w ramach swoich prerogatyw przyjmują i zwiększają komfort życia uchodźców z Ukrainy, organizacje kościelne jak Caritas także w możliwie istotny sposób wspomaga tę grupę narodową. Należy zaznaczyć, że Polacy i obywatele Ukrainy nie wyznają tej samej religii, co daje przyczynek do słusznego stwierdzenia, że Caritas a tym samym Kościół katolicki pomagając nie zwraca uwagi na proveniencję religijną.

Każdy kraj prowadzi politykę międzynarodową i jest poddane prawu międzynarodowemu, które Kościół postrzega jako gwaranta ładu międzynarodowego (Pius XII, 1966). W nauczaniu Kościoła katolickiego wyraźnie ukazany jest, o czym była mowa wyżej – wyraźny negatywny stosunek do rosyjskiej agresji w Ukrainę w 2022 roku. Magisterium kładzie nacisk na pielęgnowanie przez narody własnej kultury i tradycji. Suwerenność narodowa utożsamiana jest z prawem państw do samostanowienia, ale nie jest wartością absolutną – narody mogą zrezygnować z części praw dla wspólnego

celu (Jan Paweł II, 1989). Chodzi tu o przystępowanie kraju do wspólnot międzynarodowych.

Stanowisko to jest kluczowe w kontekście Polski i Ukrainy. W dyskursie politycznym w Polsce często pojawiają się negatywne opinie o UE, którą chwalił zarówno Jan Paweł II, jak i Lech Kaczyński. Ukraina jest pretendentem do tej organizacji międzynarodowej, a jej akcesja jest pożądana zarówno przez obywateli jak i z punktu widzenia Kościoła katolickiego. Lech Kaczyński także jednoznacznie popierał akcesję Ukrainy do NATO (Kaczyński, 2006) jak i bytność Polski w tej organizacji. Ponadto polityk ten wspierał wschodniego sąsiada Polski w dążeniu do wejścia do tych struktur międzynarodowych. Była o tym mowa już wyżej. Jego zdaniem była to racja stanu Państwa polskiego, gdyż tylko Ukraina dzieli Polskę od Rosji terytorialnie a w razie, gdyby Ukraina należała do tego sojuszu obronnego jej obrona przed Federacją Rosyjską byłaby obowiązkiem każdego należącego do NATO państwa.

2. Solidaryzm społeczny i wspólnota jako elementy myśli politycznej Lecha Kaczyńskiego

2.1 Solidaryzm społeczny

Lech Kaczyński postrzegał solidaryzm społeczny wieloaspektowo. Z jednej strony odnosił go do „Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność” (Solidarności), w którym aktywnie działał. Widać więc tu podobieństwo do myśli opisywanej osoby do myśli Kościoła katolickiego, który także zakłada działanie w kategorii wieloaspektowej. Chodzi z jednej strony o obronę grupy społecznej jako całości (państwa) w konfrontacji z władzami Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR). Lech Kaczyński jako opozycjonista uczestniczył w strajkach, pisał artykuły i kolportował zakazane ówczesznie broszury. W myśli Lecha Kaczyńskiego widać także drugi komponent – kwestia jednostki i solidaryzmu z nią. Obrona w sądzie pojedynczych prześladowanych jak suwnicowa w Stoczni Gdańskiej im. Włodzimierza Lenina Anna Walentynowicz, która została zwolniona z pracy z powodów politycznych jest jednym z takich przykładów.

Lech Kaczyński solidaryzm społeczny odnosił także do solidarności międzypokoleniowej (historycznej). Rozumiał solidarność także w kontekście międzyludzkim, co potwierdzają jego liczne wystąpienia. Podczas XX Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ Solidarność podkreślał solidarność jako element spajający interesy

pracowników i pracodawców, wskazując na ich wzajemną potrzebę (Kaczyński, 2006.). W stosunkach międzypaństwowych solidaryzm wyrażał się m.in. w spotkaniu z prezydentem Ukrainy Wiktorem Juszczenką w 2006 r., gdzie podkreślał konieczność współpracy na rzecz jak najszybszego przystąpienia Ukrainy do UE i NATO (Kaczyński, 2006). Były prezydent angażował się także w budowanie sojuszy państw Europy Środkowo-wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem Litwy i Gruzji. Wystąpienie w litewskim sejmie podkreślało konieczność jedności w Europie (Kaczyński, 2006). Najbardziej znanym gestem solidarności był jego apel w Tbilisi w 2008 r. podczas wojny rosyjsko-gruzińskiej: „Dziś Gruzja, jutro Ukraina, pojutrze kraje bałtyckie, a później czas może i na mój kraj, na Polskę!” (Kaczyński, 2009). Wizyta ta, wraz z obecnością przywódców Ukrainy, Litwy, Łotwy i Estonii, była kluczowa w hamowaniu eskalacji rosyjskich działań militarnych wobec stolicy Gruzji (Kaczyński, 2009).

Nie możemy oczywiście antycypować zachowania Lecha Kaczyńskiego dotyczącego wojny w Ukrainie i pomocy temu krajowi. Sama jednak wcześniejsza jego działalność (liczne spotkania z różnymi prezydentami Ukrainy, bycie swojego rodzaju „pośrednikiem” Ukrainy w kontaktach z Zachodem daje asumpt do myślenia, że tragicznie zmarły prezydent z pewnością pomagałby Ukrainie jako krajowi w możliwie szerokim zakresie (w ramach swoich prerogatyw konstytucyjnych). Wpisuje się więc to w wyżej opisaną myśl Kościoła katolickiego.

2.2 Wspólnota

Pierwszy prezes Prawa i Sprawiedliwości (PiS) widział wspólnotę w dwóch podstawowych kontekstach: krajowym i międzynarodowym. Na poziomie krajowym mówił o wspólnocie narodowej, gdyż naród stanowił dla niego podstawową kategorię, choć oczywiście nie odmawiał praw żadnym innym mniejszościom narodowym. Dowodem jest chociażby otwartość na kulturę żydowską. Brał udział w zapaleniu świec chanukowych w Synagodze Nożyków. (<https://www.prezydent.pl/kancelaria/archiwum/archiwum-lecha-kaczynskiego/aktualnosci/rok-2008/ceremonia-zapalenia-swieczki-chanukowej-z-udzialem-prezydenta-rp.26845,archive>). Takie zapalenie odbywało się cyklicznie co roku, także w Pałacu Prezydenckim. W kontekście wspólnoty historycznej – narodowej – prezydent budował ją poprzez politykę pamięci, obchodząc rocznice i

upamiętniając bohaterów walki o niepodległość Polski, np. Powstanie Warszawskie czy Święto Narodowe Konstytucji 3 Maja (Kaczyński, 2007). Wystąpienie podczas uroczystości nadania Orderu Odrodzenia Polski uczestnikom protestów z marca 1968 r. podkreślało inkluzywne podejście do społeczeństwa, łącząc różne grupy wokół wspólnego celu, jakim jest dobro i pomyślność Polski i Polaków (Kaczyński, 2007). Opisujący polityk w stosunku do całego społeczeństwa, także opozycji, przyjmował postawę otwartą, nawołując do jedności wszystkich chcących budować lepszą Polskę.

Na poziomie międzynarodowym prezydentura opisywanego polityka charakteryzowała się podmiotowym podejściem do polityki wschodniej, opartym na tworzeniu bloków państw o zbieżnych interesach geostrategicznych. Przykładem jest zaangażowanie w format GUAM (<https://guam-organization.org/en/>) (Gruzja, Ukraina, Azerbejdżan, Mołdawia), mający na celu m.in. niepodległość energetyczną regionu (Kaczyński, 2009). Organizacja, z którą Lech Kaczyński chciał współpracować miała na celu powołanie spółki i zbudowanie gazociągu, niezależnego od Rosji. Niestety w wyniku presji tego kraju taka polityka nie przyniosła rezultatu. Najbardziej wyraźnym przejawem tej presji był atak Rosji na Gruzję w 2008r., kiedy to Lech Kaczyński zainicjował akcję wyjazdu wraz z innymi politykami z Europy Środkowo-wschodniej do Tbilisi, by wesprzeć broniący się kraj. Można założyć, że uchroniło to stolicę przed bombardowaniem ze strony Rosji.

3. Wojna jako największa porażka ludzkości

Magisterium Kościoła katolickiego opisuje wojnę jako klęskę pokoju. Jak wskazuje Pius XII: „Przez pokój nic nie ginie, przez wojnę można utracić wszystko” (Pius XII, 1939). Kościół opowiada się za szukaniem przyczyn konfliktów i ich rozwiązywaniem bez użycia siły militarnej. W celu obrony państw popiera istnienie organizacji międzynarodowych, takich jak ONZ czy NATO, mających na celu obronę pokoju i suwerenności państw (Pius XII, 1939; Pius XII, 1944).

Nauczanie Kościoła dopuszcza użycie broni w sytuacjach obrony koniecznej, gdy państwo jest napadnięte. Jednak wojna jest ostatecznością, a jej użycie musi spełniać następujące warunki: szkoda wyrządzona przez agresora musi być trwała i poważna, a skutki obrony nie mogą przynieść większej szkody niż sama napaść (Katechizm Kościoła Katolickiego, n.d.). W kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej Ukraina, choć militarnie i

ludnościowo znacznie słabsza, ma wsparcie państw Zachodu i „silny element psychologiczny”, walcząc o ducha narodowego i państwowość (Papieska Rada Instytucji i Pokoju, 2005). Największym dramatem wojny są uchodźcy, których przyjmowanie i troska powinna wyrażać się w potwierdzaniu praw człowieka. Kościół podejmuje także kwestie czystek etnicznych i eksterminacji ludności, proponując sankcje punktowe wobec osób odpowiedzialnych za wybuch wojny (Katechizm Kościoła Katolickiego, n.d.; Papieska Rada Instytucji i Pokoju, 2005). W tym kontekście warto wspomnieć o innego rodzaju swoistych czystkach etnicznych, których dopuszcza się Rosja. Chodzi mianowicie o porywanie ukraińskich dzieci. Jest to swojego rodzaju wynaradawianie, które wymaga potępienia.

Z pewnością wojna w Ukrainie jest wojną obronną dla tego państwa i tylko ono powinno decydować o warunkach jej zakończenia i bronić się w zakresie, jaki władze państwowe uznają za stosowne. Niemniej problematyczna jest kwestia stwierdzenia „szkoda wyrządzona przez agresora musi być trwała i poważna, a skutki obrony nie mogą przynieść większej szkody niż sama napaść” (Katechizm Kościoła Katolickiego, n.d.). Bardzo trudno jest bowiem wyważyć szkody spowodowane przez agresora i koszty obrony. Chodzi tu o kwestie strat ludzkich, materialnych, ale także terytorialnych i psychologicznych. Wyważenie tych wszystkich czynników jest niezwykle trudne i Kościół katolicki nie podejmuje się takiej oceny. Jak się jednak wydaje zarówno Polska jak i UE w ramach swych prerogatyw powinny wspierać UE w pomocy Ukrainie do czasu gdy ta nie zdecyduje się zawrzeć

sprawiedliwego pokoju, który jest przez nią w pełni akceptowalny.

Zakończenie. Wizja wspólnoty i solidarności wyrażona przez społeczną naukę Kościoła katolickiego i przez Lecha Kaczyńskiego są, jeśli nie zbieżne, to na pewno bardzo podobne. Zasadnicza różnica polegała jednak na tym, że o ile myśl Kościoła katolickiego jest teoretyczna, to Lech Kaczyński był praktykiem. Polityk ten działał na wielu polach. Na polu wspólnoty narodowej dbał o politykę historyczną, na poziomie państwowym starał się dbać o mniejszości i prowadzić politykę inkluzywną. Na poziomie międzynarodowym dbał o bilateralne i multilateralne relacje. W ramach bilateralnych kontaktów najbardziej żywotne były kontakty z Litwą i Ukrainą a także USA. W ramach multilateralnych chodzi o UE, GUAM i NATO. Myśląc o solidarności społecznej prezentowanej przez Lecha Kaczyńskiego widać w szczególności jego działania jeszcze przed objęciem najwyższego urzędu w państwie. Mowa tu de facto o czas komuny w Polsce. I tak np. chodzi o pomoc prawną, gdy był doradcą Komitetu Obrony Robotników (KOR), solidaryzowanie się ze strajkującymi czy branie udziału w strajkach. Reasumując powoływanie się przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego na Kościół katolicki było w pełni uprawnione, gdyż zarówno podmiotowo jak i przedmiotowo są one zbieżne. W związku z czym tezę o podobieństwie myśli politycznej Lecha Kaczyńskiego i magisterium Kościoła katolickiego należy sfalsyfikować w sposób pozytywny o tyle, że Lech Kaczyński poza komponentem teoretycznym swych koncepcji realizował je także w sposób praktyczny.

Bibliografia:

- Jan Paweł II. (1988). *Sollicitudo rei socialis* [Encyklika]. *Acta Apostolicae Sedis*, 80.
- Jan Paweł II. (1989, 5 października). Przemówienie w ONZ z okazji 50. rocznicy powstania Zgromadzenia Ogólnego. W: Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium społecznej nauki Kościoła* (s. 253). Wydawnictwo Jedność.
- Jan Paweł II. (1989, 8 września). Orędzie na Wielki Post 1990, 3. *Acta Apostolicae Sedis*, 82, 802.
- Jan Paweł II. (2000). Orędzie na XXXIII Światowy Dzień Pokoju, 6, 362.
- Jan XXIII. (1961). *Mater et magistra* [Encyklika].
- Jan XXIII. (1963). *Pacem in terris* [Encyklika]. *Acta Apostolicae Sedis*, 55.
- Kaczyński, L. (2007). Przemówienie podczas XX Zjazdu Krajowego NSZZ „Solidarność”, Szczecin. W: *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński – Wystąpienia, listy, wywiady 2006* (s. [numer strony]). Kancelaria Prezydenta RP.
- Kaczyński, L. (2007). Toast Prezydenta RP podczas obiadu na cześć Prezydenta Ukrainy Wiktora Juszczenki. W: *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński – Wystąpienia, listy, wywiady 2006*. Kancelaria Prezydenta RP.
- Kaczyński, L. (2009). *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński – Wystąpienia, listy, wywiady 2008*. Kancelaria Prezydenta RP.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*. (n.d.). Poznań: Pallottinum. (§ 2265, § 2309).
- Kancelaria Prezydenta RP. (2008, 21 grudnia). *Ceremonia zapalenia świeczki chanukowej z udziałem Prezydenta RP*. Archiwum Lecha Kaczyńskiego. URL: <https://www.prezydent.pl/kancelaria/archiwum/archiwum-lecha-kaczynskiego/aktualnosci/rok-2008/ceremonia-zapalenia-swieczki-chanukowej-z-udzialem-prezydenta-rp,26845,archive>

Lewandowska-Litwin, D. (rok publikacji). Gruziński epizod w polskiej polityce zagranicznej. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*.

Organization for Democracy and Economic Development – GUAM. (n.d.). *Official website*. URL: <https://guam-organization.org/en/>

Papieska Rada Iustitia et Pax. (2005). *Kompendium społecznej nauki Kościoła*. Wydawnictwo Jedność.

Pius XII. (1939). *Summi pontificatus* [Encyklika]. *Acta Apostolicae Sedis*, 31.

Pius XII. (1939, 24 sierpnia). Orędzie radiowe. *Acta Apostolicae Sedis*, 31.

Pius XII. (1944, 24 grudnia). Radiomessaggio natalizio [Przemówienie radiowe na Boże Narodzenie]. *Acta Apostolicae Sedis*, 37, 13.

Sobór Watykański II. (1965). *Gaudium et spes* [Konstytucja duszpasterska]. *Acta Apostolicae Sedis*, 58, 1099.

Tomasz z Akwinu. (n.d.). *Sententiae Octavi Libri Ethicorum* (let. 1:3d).

References:

Jan Paweł II. (1988). *Sollicitudo rei socialis* [Encyclical]. *Acta Apostolicae Sedis*, 80 [in Latin].

Jan Paweł II. (1989, October 5). Przemówienie w ONZ z okazji 50. rocznicy powstania Zgromadzenia Ogólnego [Address to the UN on the 50th Anniversary of the General Assembly]. In: Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium społecznej nauki Kościoła* [Compendium of the Social Doctrine of the Church] (p. 253). Wydawnictwo Jedność [in Polish].

Jan Paweł II. (1989, September 8). Orędzie na Wielki Post 1990, 3 [Message for Lent 1990, 3]. *Acta Apostolicae Sedis*, 82, 802 [in Latin/Polish].

Jan Paweł II. (2000). Orędzie na XXXIII Światowy Dzień Pokoju, 6, 362 [Message for the 33rd World Day of Peace, 6, 362] [in Polish].

Jan XXIII. (1961). *Mater et magistra* [Encyclical] [in Latin].

Jan XXIII. (1963). *Pacem in terris* [Encyclical]. *Acta Apostolicae Sedis*, 55 [in Latin].

Kaczyński, L. (2007). Przemówienie podczas XX Zjazdu Krajowego NSZZ „Solidarność”, Szczecin [Speech at the 20th National Congress of NSZZ “Solidarity”, Szczecin]. In: *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński – Wystąpienia, listy, wywiady 2006* [President of the Republic of Poland Lech Kaczyński – Speeches, Letters, Interviews 2006]. Kancelaria Prezydenta RP [in Polish].

Kaczyński, L. (2007). Toast Prezydenta RP podczas obiadu na cześć Prezydenta Ukrainy Wiktora Juszczenki [Toast by the President of the Republic of Poland during a dinner in honor of the President of Ukraine Viktor Yushchenko]. In: *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński – Wystąpienia, listy, wywiady 2006* [President of the Republic of Poland Lech Kaczyński – Speeches, Letters, Interviews 2006]. Kancelaria Prezydenta RP [in Polish].

Kaczyński, L. (2009). *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński – Wystąpienia, listy, wywiady 2008* [President of the Republic of Poland Lech Kaczyński – Speeches, Letters, Interviews 2008]. Kancelaria Prezydenta RP [in Polish].

Katechizm Kościoła Katolickiego [Catechism of the Catholic Church]. (n.d.). Pallottinum. (§ 2265, § 2309) [in Polish].

Kancelaria Prezydenta RP. (2008, December 21). *Ceremonia zapalenia świeczki chanukowej z udziałem Prezydenta RP* [The Hanukkah candle lighting ceremony with the participation of the President of the Republic of Poland]. Archiwum Lecha Kaczyńskiego. Retrieved from: <https://www.prezydent.pl/kancelaria/archiwum/archiwum-lecha-kaczynskiego/aktualnosci/rok-2008/ceremonia-zapalenia-swieczki-chanukowej-z-udzialem-prezydenta-rp,26845,archive> [in Polish].

Lewandowska-Litwin, D. (n.d.). Gruziński epizod w polskiej polityce zagranicznej [The Georgian episode in Polish foreign policy]. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* [in Polish].

Organization for Democracy and Economic Development – GUAM. (n.d.). *Official website*. Retrieved from: <https://guam-organization.org/en/> [in English].

Papieska Rada Iustitia et Pax. (2005). *Kompendium społecznej nauki Kościoła* [Compendium of the Social Doctrine of the Church]. Wydawnictwo Jedność [in Polish].

Pius XII. (1939). *Summi pontificatus* [Encyclical]. *Acta Apostolicae Sedis*, 31 [in Latin].

Pius XII. (1939, August 24). Orędzie radiowe [Radio message]. *Acta Apostolicae Sedis*, 31 [in Latin].

Pius XII. (1944, December 24). Radiomessaggio natalizio [Christmas radio message]. *Acta Apostolicae Sedis*, 37, 13 [in Italian/Latin].

Sobór Watykański II. (1965). *Gaudium et spes* [Pastoral Constitution]. *Acta Apostolicae Sedis*, 58, 1099 [in Latin].

Tomasz z Akwinu. (n.d.). *Sententiae Octavi Libri Ethicorum* [Commentary on the Eighth Book of Ethics] (let. 1:3d) [in Latin]

Дата першого надходження статті до видання: 26.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.03.2026